

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 374/2013

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίαση της 5^{ης} Νοεμβρίου 2013

Σύνθεση

Προεδρεύων: Ανδρέας Φυτράκης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Νομικοί Σύμβουλοι: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Στέφανος Δέτσης, Βασιλική Δούσκα, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Νίκη Μαριόλη Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αλεφάντη Αθηνά, Παναγιώτης Παππάς.

Εισηγητής: Παναγιώτης Αθανασούλης, Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: Αριθμ. πρωτ. 133980/551/25-9-2013 έγγραφο της Ειδικής Γραμματείας Δασών/Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης & Προστασίας Δασών & Φυσικού Περιβάλλοντος/Διεύθυνση Δασικών χαρτών/Τμήμα Δασικού

Κτηματολογίου του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής
Αλλαγής.

I. Περίληψη Ερωτήματος : Εάν καλώς ή μη κατεβλήθη το προβλεπόμενο στο άρθρο 20 §§ 3 και 4 ν. 3889/2010 ειδικό τέλος για την έκδοση πιστοποιητικών βεβαίωσης χαρακτήρα εκτάσεων εντός οριστικού δασικού χάρτη από αιτούντες που η αίτησή τους για βεβαίωση χαρακτήρα έκτασης εντός οριστικού δασικού χάρτη αναφέρεται σε εκτάσεις δικαιούχων αποζημιώσεως εξ απαλλοτριώσεως στις οποίες (απαλλοτριώσεις) τα χορηγούμενα πιστοποιητικά συντάσσονται ατελώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 26§8 και 18§2 ν.2882/2001.

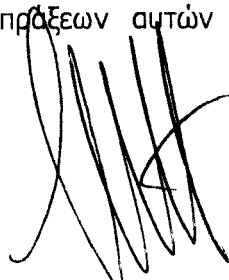
Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ΄) εγνωμοδότησε ομόφωνα ως εξής:

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. Στο άρθρο 17§4 του Συντάγματος, ορίζεται ότι κατά την διαδικασία Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως ακινήτου : «... η αποζημίωση δεν υπόκειται, ως αποζημίωση σε κανένα φόρο, κράτηση ή τέλος».

Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 20§§3 και 4 ν.3889/2010 προβλέπεται :
«**3.** Μετά από την κύρωση του δασικού χάρτη κάθε μεταβίβαση, σύσταση, αλλοίωση και γενικά κάθε μεταβολή των εμπραγμάτων δικαιωμάτων στις εκτάσεις με δασικό χαρακτήρα που περιλαμβάνονται σε αυτόν είναι άκυρη και ανίσχυρη, αν δεν συνοδεύεται από σχετικό πιστοποιητικό του οικείου κτηματολογικού γραφείου ή, αν η έκταση δεν έχει κτηματογραφηθεί, της αρμόδιας υπηρεσίας της Διεύθυνσης Δασών, με το οποίο βεβαιώνεται ο χαρακτήρας της έκτασης. Για τη χορήγηση του πιστοποιητικού καταβάλλεται ειδικό τέλος υπέρ του εκδότη του πιστοποιητικού, το ύψος του οποίου καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22.

4. Στις πράξεις που συντάσσουν οι συμβολαιογράφοι για τις εκτάσεις που περιλαμβάνονται στον κυρωμένο δασικό χάρτη υποχρεούνται να μνημονεύουν το περιεχόμενο των πιστοποιητικών της προηγούμενης παραγράφου. Δεν επιτρέπεται η εγγραφή ή η μετεγγραφή των πράξεων αυτών στα οικεία

υποθηκοφυλακεία και κτηματολογικά γραφεία, αν δεν έχει τηρηθεί η υποχρέωση αυτή».

Επίσης στο άρθρο 18§2ν. 2882/2001, ορίζεται:

«2. Η διαδικασία προσδιορισμού της αποζημίωσης διεξάγεται ατελώς. Δικόγραφα, εκθέσεις, δικαστικές αποφάσεις και αντίγραφα αυτών χορηγούμενα στους διαδίκους, καθώς και σχετικές με τη διαδικασία επιδόσεις, κλήσεις, αιτήσεις και βεβαιώσεις ή πιστοποιητικά συντάσσονται ατελώς.»

Περαιτέρω με τη διάταξη του άρθρου 26§8 ν. 2882/2001, ορίζεται :

«8. Στη διαδικασία του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2,3 και 4 του άρθρου 18 και των παραγράφων 5 έως 10 του άρθρου 19».

Εξάλλου, η διάταξη του άρθρου 26§4 ν.2882/2001 ορίζει :

«Η αίτηση για την αναγνώριση δικαιούχων κοινοποιείται, με επιμέλεια του ενδιαφερόμενου, στους Προϊσταμένους της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας και της οικείας δασικής αρχής, οι οποίοι υποχρεούνται, εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση, να χορηγήσουν στον ενδιαφερόμενο ή να υποβάλλουν απευθείας στο Δικαστήριο έγγραφη βεβαίωση περί προβολής ή μη δικαιωμάτων του Δημοσίου στο απαλλοτριούμενο, σύμφωνα με τις ισχύουσες περί δημοσίων κτημάτων διατάξεις και τις αντίστοιχες της δασικής νομοθεσίας. Η κοινοποιούμενη ως άνω αίτηση συνοδεύεται υποχρεωτικά με όλα τα απαιτούμενα για την απόδειξη του δικαιώματος ιδιοκτησίας του αιτούντος έγγραφα και διαγράμματα».

Τέλος, με την υπ' αρ. 119404/504/6-9-2011 απόφαση των Υπουργών Οικονομικών – Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΦΕΚ 2110/Β) καθορίστηκαν τα τέλη για έκδοση πιστοποιητικών βεβαίωσης χαρακτήρα έκτασης του δασικού χάρτη της §3 άρθρου 20 ν. 3889/2010 ως εξής :

«Α. Το ύψος των τελών για την έκδοση των πιστοποιητικών της παρ. 3 άρθρου 20 Ν. 3889/2010, με τα οποία βεβαιώνεται ο δασικός ή μη χαρακτήρας των εκτάσεων που περιλαμβάνονται στον οριστικό δασικό χάρτη (παράγραφος θ.1 της 199284/707/14.12.2010 Υπουργικής απόφασης (Φ.Ε.Κ. 2159/ Β') «Διαδικασία κύρωσης των Δασικών Χαρτών (άρθρο 21 παρ. 1 Ν. 3889/2010)»), καθορίζεται αναλόγως με το εμβαδόν του αιτουμένου ακινήτου,

Τα σχετικά πιστοποιητικά εκδίδονται είτε από το οικείο κτηματολογικό γραφείο εφόσον η έκταση έχει κτηματογραφηθεί και έχει συσταθεί αυτό, είτε από το τμήμα Δασικών Χαρτογραφήσεων της Διεύθυνσης Δασών του οικείου νομαρχιακού διαμερίσματος εφόσον η έκταση δεν έχει κτηματογραφηθεί.

Β. Στην περίπτωση που ζητείται ενημέρωση για τον χαρακτήρα έκτασης, που εμπίπτει στον προσωρινό δασικό χάρτη (άρθρο 17 παρ. 5 Ν. 3889/2010), εκδίδεται σχετική βεβαίωση πληροφοριακού περιεχομένου, σύμφωνα με την παράγραφο θ.2 της ανωτέρω Υπουργικής απόφασης, με την επισήμανση ότι αυτή έχει ισχύ μέχρι την τελική κύρωση του προσωρινού δασικού χάρτη και για την έκδοση της οποίας καταβάλλεται, κατ' αντιστοιχία, το τέλος που προβλέπεται στην ανωτέρω παράγραφο Α μειωμένο κατά 50%.

Η βεβαίωση αυτή εκδίδεται αποκλειστικά από το Τμήμα Δασικών Χαρτογραφήσεων της Διεύθυνσης Δασών του οικείου νομαρχιακού διαμερίσματος.

Γ. Τα ανωτέρω τέλη καταβάλλονται υπέρ του εκδότη των πιστοποιητικών και των βεβαιώσεων, ως εξής :

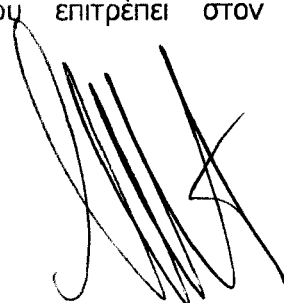
1. στην περίπτωση που εκδότης είναι το οικείο κτηματολογικό γραφείο, στο ίδιο, με σχετικό παραστατικό που εκδίδει αυτό.

2. Στην περίπτωση που εκδότης είναι το τμήμα Δασικών Χαρτογραφήσεων της Διεύθυνσης Δασών του οικείου νομαρχιακού διαμερίσματος, στις Δ.Ο.Υ. υπέρ του Δημοσίου, στον Κωδικό Αριθμό Εσόδου 2339. Έσοδα από προσφορά λοιπών υπηρεσιών του Δημοσίου» του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Δ. Για την έκδοση των ανωτέρω εγγράφων ισχύουν τα προβλεπόμενα στην ενότητα θ' της 199284/707/14.2.2010 Υπουργικής απόφασης «Διαδικασία κύρωσης των Δασικών Χαρτών (άρθρο 21 παρ. 1 Ν. 3889/2010)», (Φ.Ε.Κ. 2159 Β').

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

1. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις προκύπτει ότι η πλήρης αποζημίωση σε απαλλοτρίωση , δηλαδή εκείνη που επιτρέπει στον ιδιοκτήτη να

αντικαταστήσει το απαλλοτριούμενο με ισάξιο πράγμα περιλαμβάνει : α) την αποζημίωση του απαλλοτριούμενου τμήματος του ακινήτου κ' β) την ιδιαίτερη αποζημίωση για τη μείωση της αξίας του τμήματος του κείται εκτός απαλλοτρίωσης.

Κατά συνέπεια κάθε κράτηση φόρου, τέλους κλπ. από την αποζημίωση την καθιστά μη πλήρη. Κάθε διαφοροποίηση της έννοιας της αποζημίωσης για να υπαχθεί μέρος της σε επιβάρυνση τέλους δεν είναι νόμιμη.

Κατά την ανωτέρω έννοια της πλήρους αποζημίωσης, όπως την εννοεί το άρθρο 17§2 Σ κ' προς αυτήν συναρτάται τόσο η διάταξη του άρθρου 18§2 ν. 2882/2001, όσο κ' οι προγενέστερες του ν.δ. 797/71, με τις οποίες απαλλάχθηκαν από τα τέλη χαρτοσήμου, φόρων ή άλλων δαπανών, οι αναγκαίες κατά τη διαδικασία της απαλλοτρίωσης δικαστικές ή διοικητικές πράξεις, δικόγραφα κλπ. Η διαδικασία της απαλλοτρίωσης έγινε έτσι σχετικά αδάπανη για τον ιδιοκτήτη του απαλλοτριούμενου ακινήτου. Καθίσταται προφανές απ' τα παραπάνω ότι δεν πρέπει η αποζημίωση να επιβαρυνθεί με τέλη έκδοσης πιστοποιητικών όπως είναι το ειδικό τέλος του άρθρου 20§§3 κ' 4 ν. 3889/2010, γιατί ασχέτως του εάν το εν λόγω τέλος οφείλεται με βάση την διάταξη αυτή, ο περί απαλλοτριώσεων νόμος είναι ειδικός ως προς τα θέματα που ρυθμίζει κ' ως τέτοιος υπερισχύει κάθε γενικού όπως είναι ο ν. 3889/2010 «Χρηματοδότηση περιβαλλοντικών παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών κλπ»

II. Στην προκειμένη περίπτωση όπως προκύπτει απ' τα στοιχεία του φακέλου.

Με την από 31-5-2013 αίτησή τους προς τη Διεύθυνση Δασών Ηλείας, οι Ν.Κ. κ.λ.π., ζήτησαν τη χορήγηση βεβαίωσης χαρακτήρα έκτασης εντός του οριστικού δασικού χάρτη της **Δασικής Κοινότητας Λεχαινών Δημοτικής Ενότητας Λεχαινών Δήμου Ανδραβίδας – Κυλλήνης** (ΦΕΚ 464/Δ/30-7-2012). Προκειμένου να εκδοθεί η βεβαίωση ζητήθηκε η προσκόμιση παραστατικού κατάθεσης ειδικού τέλους, σύμφωνα με την παρ. 3 άρθρου 20 του Ν. 3889/2010 (ΦΕΚ 182/Α). Τελικά, η παραπάνω υπηρεσία εξέδωσε το με αρ. πρωτ. 1837/7.6.2013 βεβαίωση για χαρακτήρα έκτασης.

Με την από νεώτερη από 19-6-2013 αίτησή τους, οι ανωτέρω επανήλθαν και ζήτησαν την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου διότι η αίτηση για βεβαίωση

χαρακτήρα αναφέρεται σε εκτάσεις δικαιούχων αποζημιώσεως εξ απαλλοτριώσεως και εσφαλμένα ζητήθηκε καταβολή τελών.

Όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της εκδοθείσης υπ' αρ. πρωτ. 1837/7-6-2013 βεβαίωσης, αυτή αποτελεί τη βεβαίωση της §4 του άρθρου 26 του ν.2882/2001 και συνεπώς εμπίπτει σ' αυτήν την διάταξη και δεν υπόκειται σε τέλος.

III. Ενόψει των προεκτεθέντων, στο τεθέν ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι δεν οφείλεται το προβλεπόμενο απ' τη διάταξη του άρθρου 20§§3 και 4 ν.3889/2010 τέλος για έκδοση πιστοποιητικού περί δασικού ή μη χαρακτήρα έκτασης που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί σε δίκη αναγνώρισης δικαιούχων αποζημίωσης από απαλλοτρίωση και μόνο γι' αυτό το σκοπό.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 18/12/2013

Ο Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Ανδρέας Φουτράκης

Πρόεδρος ΝΣΚ

Δαν. Αθανασούλης

Πάρεδρος ΝΣΚ